Ч. 250 Субота 6 (18) падолиста 1893. Рокъ III.

Выходить у Львові що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 4½ годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи незапечатані вольні вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Ґр Кальнокій въ Монцѣ.

Гостина австрійского міністра справъ заграничныхъ, ґр. Кальнокого у италіяньского короля въ Монцѣ выкликала загальну сензацію и спонукала майже всю пресу европейску заговорити о нѣй. О намѣреню ґр. Кальнокого видѣти ся зъ королемъ Гумбертомъ и его міністромъ справъ заграничныхъ, Бріномъ, не было звѣстно нѣчого; ходила лишь чутка, що ґр. Кальнокій мае выѣхати на кôльканедѣльный урльопъ въ першôмъ плянѣ до Швайцаріѣ, а зъ вôдтамъ може поступити и до пôвнôчнои Италіѣ. Тымчасомъ ґр. Кальнокій ледви що переѣхавъ черезъ Швайцарію и дня 14 с. м. станувъ въ Мілянѣ, де рôвночасно приѣхали также италіяньскій міністеръ Брінъ и италіяньскій амбасадоръ у Вѣдни ґр. Ніґра. Въ слѣдъ за тымъ розбишлась чутка, що ґр. Кальнокій мае загостити до короля Гумберта, але лишь длятого, щобы ему подякувати за наданый ордеръ Анунціяты. Розумѣе ся, що въ ту поголоску нѣхто не вѣривъ, позаякъ для самои подяки не потреба было ажь присутности италіяньского міністра справъ заграничныхъ и вѣденьского амбасадора, а рôвночасно и праса европейска стала сёй гостинѣ ґр. Кальнокого приписувати велику вагу и брала ѥѣ въ звязи зъ недавными французско-россійскими маніфестаціями.

Въ середу по полудни приѣхавъ ґр. Кальнокій въ еупроводѣ міністра Бріна и амбасадора Ніґры до Монцы. На двірци повитавъ ихъ ґен.-адъютантъ короля Понцо-Велія, и всѣ три достойники поѣхали разомъ чекаючими на нихъ дворскими еквіпажами до королевскои палаты. Тутъ задержавъ ся ґр. Кальнокій лишь кôлька хвиль въ призначеныхъ для него апартаментахъ, а заразъ по тôмъ зайшовъ до короля. Розмова ґр. Кальнокого зъ королемъ Гумбертомъ тревала пôвтора годины, а вôдтакъ король представивъ его королевôй. Опôсля вôдбувъ ся обѣдъ у короля, на котрôмъ були ґр. Кальнокій, мін. Брінъ и амбасадоръ Ніґра. О чôмъ розмавлявъ ґр. Кальнокій зъ королемъ и его міністромъ, трудно поки що сказати; але годить ся занотувати тѣ вѣсти, які розôйшлись по свѣтѣ о сёй гостинѣ австрійского міністра справъ заграничныхъ у италіяньского короля. Такъ доносять н. пр. зъ Берлина:

„Подорожь ґр. Кальнокого до Монцы выкликала въ тутешныхъ кругахъ дипломатичныхъ живі розважаня. Кажуть, що ся подорожь верховодячого австрійского мужа державного на дворъ союзного монарха въ Монцѣ не була случайна; ѥѣ не беруть вправдѣ въ безпосередну звязь зъ тульоньскими торжествами, але певно зъ тыми клопотами, які роблять Италіи систематично зъ одной стороны Франція а зъ другои Ватиканъ. Супротивъ тои ворожости, якои дôзнае Италія зъ тыхъ сторôнъ, приписують подорожи ґр. Кальнокого значѣнє якоись демонстраціѣ, котра мае показати, що Италія серѣдъ тыхъ трудностей, які ѣй роблять систематично, не знаходить ся сама, лишь може числити на симпатію и моральну помôчь своихъ союзникôвъ. Що якъ разъ австро-угорскій міністеръ справъ заграничныхъ мавъ заявити тѣ симпатіѣ, здаеся имъ надавати ще бôльшои ваги, якъ колибъ въ Монцѣ явивъ ся бувъ ґр. Капріві, позаякъ вôдносины Нѣмеччины до Италіѣ не суть такъ скомплікованѣ, якъ вôдносины Австріѣ, и позаякъ ґр. Капріві есть репрезентантомъ протестантскои державы. По Еґе-Мортъ и торжествахъ въ Тульонѣ та по прилученю ся Ватикану до французско-россійскои умовы приписуе тутешна дипльомація появленю ся ґр. Кальнокого въ Монцѣ значѣнє острого зазначення гадки тридержавного союза супротивъ спôльныхъ змагань Франціѣ, Россіѣ и Ватикану. Отсе и вся цѣль подорожи ґр. Кального до Монцы. Тутъ (въ Берлинѣ) не думають, щобы ґр. Кальнокій мавъ ще й якусь иншу місію, котра бы его спонукала робити візиту королеви Гумбертови, а найменше вже може бути бесѣда о якôмсь австро-италіяньскôмъ союзѣ, бо той союзъ есть точно означеный и управильненый, такъ, що теперь не потреба его въ нѣякôмъ напрямѣ доповняти“.

Римска газета Opinione догадуесь знову, що зъѣздъ ґр. Кальнокого зъ міністромъ Бріномъ дотыкае выяѣны гадокъ о всѣлякихъ на порядку дневнôмъ стоячихъ справахъ политичнои и економічнои натуры. Передовсѣмъ розходить ся о пересунене силъ политичныхъ на Середземнôмъ мори черезъ союзъ Франціѣ зъ Россіею, котре шкодить дôймаючо также австрійскому кругови дѣланя и вымагае поважнои розваги. Въ подôбнôмъ дусѣ звучить також вѣсть лондоньского кореспондента берлиньского Tageblatt-у. Той кореспондентъ довѣдуе ся, що Анґлія въ виду утвореня россійскои ескадры на Середземнôмъ мори заключила зъ Италіею союзъ въ справѣ даваня собѣ взаимнои помочи на Середземнôмъ мори, а то значить безпосереднє прилученє ся Анґліѣ до тридержавного союза. Зъ тои самои стороны доносять такожь, що подорожь ґр. Кальнокого до Міляно и Монцы стоить въ звязи зъ новыми ...

4)

Ґібральтаръ и Ерь-Ріфъ.

(Пôсля Е. Вартеґґа, Е. Веліого, Ґ. Рольфса и др.)

II.

Льосъ Президіосъ або испаньска Сибѣръ. — Ерь Ріфъ и его жителѣ, Кабілѣ и Ріфѣ або Ріфіньосы. — Цевта и Тетуанъ.

(Дальше)

Послухаймо жь теперь, що розповѣдае Рольфсъ про ріфскихъ Кабілôвъ або Ріфіньосôвъ чи тамъ ріфскихъ розбишакôвъ морскихъ, якъ ихъ дуже часто называють Испанцѣ.

Зъ Уезану — каже Рольфсъ — выбравъ ся я въ полудневе пôдгôрє, але годѣ менѣ было далеко запускати ся; лишь та обставина, що я бувъ „сабъ Сіді“ (приятель милостивого пана), хоронила мене вôдъ ограбленя и убитя. Дѣйстно, лишь ріфскі „святцѣ“ (шірфы) можуть зважити ся запускати ся зъ Уезану въ горы и збирати тамъ данину, хочь звôдтамъ приходять Ріфі досыть часто громадами по 20 до 50 людей, мужчинъ и женщинъ, до Уезану, щобы тутъ зложити податокъ великому шеріфови. Села, котрыми я переходивъ, складали ся майже всѣ зъ поодинокихъ малыхъ хатокъ, 8 метрôвъ довгихъ а 4 метры широкихъ. Такихъ хатокъ было въ однôмъ селѣ не бôльше якъ 30 до 40. Хатки тѣ бувають мурованѣ, иноди ще й зъ побѣлеными стѣнами, не мають вôконъ, лишь малѣ дверѣ, котрыми входить ся до середины. Зъ верха суть они крытѣ на ладъ европейскій соломою або очеретомъ, а крокви робленѣ зъ сухого дерева альоесового. Въ однôй такôй хатѣ жие цѣла родина зо всею худобою, котра складае ся звычайно зъ кôлькохъ штукъ овець та кôзъ и одного осла. Посередъ хаты есть огнище, де варить ся ѣсти, а дымъ тогды нехай вже самъ шукае собѣ дороги крôзь дахъ. Богатші мають по кôлька хатъ и держать худобу окремо; у нихъ вже можна побачити и конѣ и мулы а навѣть и рогату худобу. Въ кождôмъ селѣ есть „джемма“ або мошея (магометаньска божниця), але при нихъ нема „смы“ або мінарету (высокои тоненькои вежѣ). Передъ кождою джеммою, котра зъ верха не вôдзначаесь нѣчимъ вôдъ прочихъ домôвъ, есть велика, добре зрôвнана и убита площа, на котрôй сходить ся народъ и вôдмавляе приписанѣ молитвы. Кожда джемма есть въ серединѣ выложена матами и мае „кіблю“ (комôрчину) до молитвы; „мімбару“ (амфоны) однакожь нема, а то длятого, що у Ріфôвъ нема „факôвъ“ (духовникôвъ), котрѣ бы въ пятницю (святочный день у магометанôвъ, подôбно якъ у насъ недѣля) выголошували проповѣди. За то есть въ кождôмъ селѣ „талебъ“, або ученый въ магометаньскôмъ св. письмѣ, котрый проводить молитву, хочь дуже часто самъ не розумѣе того, що говорить.

Берберы або Ріфі стоять ще на дуже низькôмъ степени культуры. Въ своѣй поверховности не рôзнять ся они нѣчимъ вôдъ прочихъ берберскихъ племенъ. Мужчины мѣжь ними бувають хорошѣ и добре збудованѣ, а такъ само и мѣжь женщинами можна стрѣтити красавицѣ, особливо на торгахъ въ Теуанѣ, Танґерѣ и Уезанѣ; они не закрывають лиця, якъ то роблять н. пр. Туркинѣ. Барва ихъ тѣла есть зовсѣмъ бѣла, а очи и волосє бувають чорнѣ. При добрôмъ поступованю можна бы зъ Ріфôвъ выробити добру и вѣрну людность, подôбно якъ то зробили Французы зъ Кабілями у великôй Кабіліи въ горахъ Джурджура. Ґен. Федгербъ сказавъ правду, що Берберы суть взагалѣ способнѣйші до образованя. То можна сказати и о Ріфахъ. Они убирають ся дуже простенько якъ и всѣ Берберы. Дѣти ажь до осьмого року ходять зовсѣмъ голі, жѣнки носять сорочки а поверхъ синѣ кафтаники; мужчины убирають поверхъ сорочки манту, рôдъ широкои и довгои плахты, въ котру можуть добре завинути ся. Мужчины и жѣнки ходять простоволосѣ; жѣнки заплѣтають дрôбнѣ косы а мужчины голять ся. Мужчина не выйде зъ хаты чи то въ день чи въ ночи безъ штилета и довгого крѣса (ручницѣ, зъ котрои стрѣляе ся при помочи кременя) та одного пістолета. Мужчины и женщины люблять понавѣшувати на себе множество всѣлякихъ прикрасъ та амулетôвъ, що мають ихъ хоронити вôдъ всѣлякихъ пригодъ. За амулеты уживають ся особливо коротенькѣ молитвы, выписанѣ изъ корана (магометаньского св. письма) и зашитѣ въ маленькій шкôряный мѣшочокъ; деякій Ріфі повѣсить

ми задачами, якй чекають австрійску фльоту на Середземномъ мори.

Майже таке саме значѣнє приписує подорожи ґр. Кальнокого и французска ґазета Temps, котра широко обговорює цѣль сеи подорожи. Ґазета ся каже, що здогады, будьто бы подорожь ґр. Кальнокого до Монцы означала якйсь приготовляючй кроки до подорожи Є. Вел. Цѣсаря Францъ Йосифа до Риму, або була вôдповѣдею на якусь акцію Папы въ французско-россійскôмъ союзѣ, заслугує мало на вѣру. Найбôльше ще зближеный до правды есть здогадъ, що ґр. Кальнокій мае припорученє усунути евентуальнй непорозумѣня о характерѣ вôдносинъ Австро-Угорщины до Россіѣ. Зъ другои же стороны бувъ бы той фактъ, котрый стае чимъ разъ имовѣрнѣйшій, именно, що россійска ескадра мае постôйно лишити ся на Середземнôмъ мори, достаточною причиною, щобы нимъ займали ся такй двѣ приморскй державы, якъ Италія и Австрія.

Изъ зовсѣмъ иншого становища глядить на подорожь ґр. Кальнокого италіянска Riforma; она догадуесь, що стрѣча ґр. Кальнокого зъ Брінôмъ стоить въ звязи зъ жалобами на пошкодженє интересамъ купцѣвъ и промысловцѣвъ италіяньскихъ через заведенє мыта платного въ золотѣ, що противить ся духови угодъ.

Переглядъ политичный.

Є. Вел. Цѣсарь повернувъ вже зъ Монахова. — Въ день передъ зôбранемъ ся Рады державнои мають вôдбути ся засѣданя клюбовй сполученои лѣвицѣ и Кола польского. — Комісія для закона карного скликана на день 21 с. м.

Вчера вôдбувавъ ся у Празѣ знову выборъ посадника и вела ся завзята борба межи Старочехомъ Шольцомъ и Молодочехомъ Ґреґромъ. Голосовано три разы и жаденъ кандидатъ не одержавъ бôльшости. Выборъ вôдложено до нинѣ.

Въ Марсиліи передъ мешканемъ тамошного команданта корпуса пôдложивъ хтось бомбу, котра выбухла и высадила всѣ вôкна у вовдухъ, але не убила анѣ не скалѣчила нѣкого. Арештовано 40 особъ, межь тыми и якогось Италіянця пôдозрѣного о пôдложенє бомбы.

Испаніи удало ся въ конфліктѣ зъ Мароккомъ осягнути першй успѣхи. Султанъ марокканьскій обѣцявъ выслати 2000 кôнноты, котра мала бы стеречи Мелілю вôдъ дальшихъ напастей Кабілѣвъ. Чи султанъ годить ся такожь и на сплату Испаніи коштôвъ военныхъ, котрй зъ кождымъ днемъ стають чимъ разъ бôльшй, поки що не знати.

Новинки.

Львôвъ дня 17 падолиста

— Въ справѣ будовы руского народного театру. Сами днями розôславъ комітетъ будовы руского народного театру вôдозву до всѣхъ радъ громадскихъ зъ сердечнымъ покликомъ, щобы бодай найдрôбнѣйшими датками запомогли фондъ будовы. Маемо надѣю, що такъ, якъ другй верствы нашои суспôльности щедро причинять ся до збôльшеня фонду, такожь и громады нашй радо кинуть бодай малу лепту на жертвенникъ вôтчины, и заявлять тымъ свое патріотичне чувство. Саме о то намъ ходить, щобы громады, яко головна и найважнѣйша часть народу, своими жертвами причинили ся до здвигненя народного театру — святинѣ штуки. Бажаемо, щобы кождый Русинъ ставъ ся участникомъ того патріотичного дѣла и щобы прибувши колись до Львова и поглянувши на величаву будôвлю, мôгъ зъ душевнымъ вдоволенемъ сказати: „Ся будôвля — то наша, народна, и я причинивъ ся до еѣ здвигненя!“ Такъ пышали ся Чехи, коли зо своихъ складокъ здвигнули народный театръ, а складали ся на него не лише паны, урядники и мѣщане але найбôльше хлѣборобы, и то навѣть и малй дѣти. Дорогй Братя! знаемо, що сей рôкъ досыть тяжкій, але жь не жадаемо вôдъ Васъ значнѣйшихъ датковъ, — дайте хочь по одному крейцарови вôдъ головы, а зберет ся значна сума. Єсть насъ Русинôвъ звыжь пôвтретя міліона, отже якъ бы кождый давъ по крейцару, мали бы мы пôвтретя міліона крейцарѣвъ, або 25 000 зр. А знайдуть ся такй, що зможуть дати по 2 3, 4, 5 и 10 кр. Ходить намъ передовсѣмъ о то, щобы громады датками своими заявили свôй патріотизмъ въ народной справѣ, бо лишь той нарôдъ цѣнять ся въ свѣтѣ, котрый горячимъ серцемъ любить свою вôтчину и причиняе ся, чимъ може хочь бы и найменшимъ датк омъ до еи добра. Другй народы були довго про насъ забули, а декимъ здавало ся, що Русинôвъ нема вже на свѣтѣ. Отже рухаймо ся и дѣлаймо для добра народного и покажѣмъ свѣтови, що мы живемо, що двигаемо ся зъ пôдъупадку та що пôднесемо ся до лѣпшои будучности и до пошанованя й чести, яка намъ належить ся. Громада великій чоловѣкъ! — *Вôдъ комітету будовы руского народного театру.*

— На дохôдъ будовы дому для товариства ремѣсникôвъ „Зоря“ вôдбуде ся завтра въ суботу, 18 падолиста, представлене театральне, зложене зъ двоактовои комедіѣ, оперетки и продукціѣ сольового спѣву.

— Въ Самборѣ устроюе „Руска Бесѣда“ въ честь бл. п. Маркіяна Шашкевича въ четверъ 23 листопада 1893 въ сали касиновôй при участи товариства музичного вечеръ музикально вокальный пôсля слѣдуючои проґрамы: 1) Слово о заслугахъ Маркіяна Шашкевича для Галицкои Руси. 2) Воробкевича а) Пробудилась Русь б) Синй очи, хоръ мужескій). 3) Фантазія на тему украиньскои пѣсни, — віольончеля въ супроводѣ фортепяна. 4) Петрушева Циганьска пѣсня — фортепянъ. 5) Декламація зъ поезій Маркіяна Шашкевича. 6) Матюка Цвѣтка дрôбная — сольо тенорове зъ фортепяномъ. 7) Вербицкого Симфонія G dur — орхестра смичкова 8) Миръ вамъ братя — хоръ мужескій. — Чистый дохôдъ призначеный на руску Бурсу въ Самборѣ.

— Загальнй зборы товариства „Бурса имени св. о. Николая“ въ Перемышли вôдбудуть ся въ четверъ дня 23 листопада с. р. точно о годинѣ 6 ôй вечеромъ, а коли бъ не було комплету, того-жь дня о годинѣ 7-ôй вечеромъ въ комнатахъ „Бесѣды“ зъ такимъ порядкомъ дневнымъ: 1) Справоздане зъ дѣяльности уступаючого выдѣлу.) Выбôръ нового выдѣлу и заступникôвъ. 3) Выбôръ предсѣдателя и заступника предсѣдателя. 4) Внесеня и интерпеляціи. — За выдѣлъ Бурсы им. св. о. Николая въ Перемышли. *Гр. Цеглиньскій* за предсѣдателя *Дръ Т Кормошъ* секретарь.

— Въ селѣ Яйкôвцяхъ повѣта жидачѣвского вôдбуло ся дня 5 с. м. вôдкрыте читальнѣ „Просвѣты“ заходомъ о. С. Борачка, вôйта Михайла Ґамлѣя и многихъ иншихъ, старшихъ и молодшихъ громадянъ. По вечѣрни зôбрало ся по надъ 150 громадянъ въ окремôй гарно пристроенôй хатѣ, на сю цѣль вôдступленôй Крôмъ чужихъ селянъ бувъ и о. Пôдлѣсецкій, парохъ зъ Облазницѣ. О Борачокъ теплымъ словомъ повитавъ зôбраныхъ и пояснивъ цѣль свята, а вôдтакъ, начеркнувши історію нашого народу, вказавъ на нинѣшну першу задачу Русинôвъ просвѣту народну и загрѣвавъ до просвѣты та до патріотизму. Вôдтакъ о. Пôдлѣсецкій, выбраный головою зôбору, накликувавъ у гарнôй своѣй промовѣ до працѣ, ощадности и тверезости, и приступивъ до впису членôвъ. Заразъ вписало ся бôльше якъ 50 самыхъ письменныхъ. Потôмъ выбрано выдѣлъ а головою выдѣлу о. Борачка. Опôсля довго ще раджено надъ выборомъ часописей и книжокъ, часу сходинъ, надъ устроюванемъ вечерницъ та вôдчитôвъ, а забирали въ тыхъ справахъ слово селяне и оба священики. Ажь пôзно въ нôчь розôйшлись всѣ одушевленй. Боже помагай!

— Канцелярія товариства „Просвѣта“ повѣдомляе симъ своихъ вп. членôвъ, що по мысли ухвалы головного выдѣлу вышле календарь на рôкъ 1894, яко

собѣ на шию неразъ и двацять такихъ мѣшочкôвъ.

Ріфі бере собѣ лишь одну жѣнку и для того жите родинне мае у него бôльшу вагу, якъ у магометаньского Араба. Гостинность у Ріфôвъ не есть однакожь такъ велика якъ у Арабôвъ въ Марокко. Подорожный, що не може або и не хоче самъ постарати ся о харчь або нôчлѣгъ въ дорозѣ, иде длятого до джеммы, котра, якъ сказано, есть хочь бы й въ найменшôмъ селѣ, и чекае, ажь зôйдуть ся тутъ люде зъ села. Вечеромъ по молитвѣ сходять ся они зъ мысками до джеммы, та просять тогды й чужинця, щобы зъ ними поѣвъ. Що лишить ся зъ вечерѣ, достають дѣти, а жѣнки ѣдять звычайно вже передъ тымъ дома. Чужинець ночуе вôдтакъ або въ джеммѣ, або на площи передъ нею.

Пожива у Ріфôвъ есть дуже проста: хлѣбъ зъ ячмѣнной муки, рôдъ чиру ячмѣнного а на велике свято баранина и овочѣ. Овочѣвъ впрочôмъ есть въ краю дуже богато и взагалѣ край есть дуже урожайный. Долины, котрй по найбôльшôй части тягнуть ся зъ пôвночи на полудне, суть дуже урожайнй, обильнй въ воду, але на нихъ лишь мало управляни рôлѣ. За то бувають тутъ пречудеснй огороды. Тутъ ростуть буйнй дерева оливнй и фіґовй, брескинѣ и морелѣ та ґранаты, словомъ, всяка деревина, яка лишь удае ся въ сихъ сторонахъ надъ Середземнымъ моремъ. Та й дико ростучихъ деревъ есть велика сила, особливо дубы, пінії и ясенѣ та яловець, котрй творять тутъ просторй лѣсы. Сорозмѣрно до простору краю живе тутъ мало людей, не бôльше якъ якихъ сто тысячѣвъ. Причиною сего слабого населеня есть зъ однои стороны месть крови, а вôдтакъ вѣчна борба одныхъ мѣсцевостей зъ другими та вôйна зъ Христіянами.

Коли н. пр. въ 1852 р. ріфскй розбишаки морскй напали були пруский корабель „Фльора“ и обрабували его, згинули тогды сотки Ріфôвъ. Коли въ серпни 1856 р. пруска корвета переплываючи поври Ерь Ріфъ хотѣла набрати воды, напали на ню Ріфі и стали стрѣляти; 65 людей зъ залоги корветы вышло вôдтакъ на берегъ и хотѣли ихъ прогнати, але Ріфі напали на нихъ въ такъ великôй масѣ, що Прусаки стративши 7 убитыхъ и 17 раненыхъ ледви що змогли схоронити ся на корабель. И тогды знову згинуло кôлька сотъ Ріфôвъ. Въ три роки пôзнѣйше занявъ бувъ ґен. Мартінпрей горы, де жие племя Бені Суасенъ, и тогды погибли вже не сотки але тысячѣ Ріфôвъ; тôлько само, коли не було выгинуло людей пôдчасъ походу испаньскихъ ґенералôвъ О'Доннеля и Пріма въ тôмъ самôмъ роцѣ. Теперь же розпочали Ріфі вôйну зъ Испаніею; они не знають нѣякого межинародного права и не терплять Испанцѣвъ. Они видять, що Испанцѣ мимо кôлькохъ военъ зъ ними не збôльшили своихъ посѣлостей коло Цевты и Мелілѣ та думають, що Испанцѣ не въ силѣ ихъ побѣдити. Испанцѣ видять теперь, що зле зробили, що въ 1860 р. по мирѣ въ Тетуанѣ не заняли пôвострова, на котрôмъ лежить Меліля, и мабуть намѣряють та ажь теперь зробити.

На сѣмъ побережу отже лежали двѣ найсильнѣйшй крѣпости испаньскй Цевта и Меліля, прочй три знаходять ся, якъ вже сказано, на маленькихъ островахъ. Найсильнѣйшою крѣпостею, а заразомъ й найстрашнѣйшою вязницею уважала ся доси Цевта. Укрѣплене се мѣсто лежить вôдъ всхôдной стороны проливу ґібральтарского, якъ разъ противъ самого Ґібральтару, на невеличкôмъ пôвостровѣ, котрого самъ конецъ становить гора звана Ахо, сполучена зъ прочою африканьскою сушею вузкою шийкою, на котрôй лежить стара и нова Цевта. Згадана гора звала ся за римскихъ часôвъ Абіля и становила разомъ зъ горою Кальпе (гора ґібральтарска) т. зв. геркулесовй стовпы. Пôдъ сею горою була одна римска кольонія Абіля, а напротивъ неи на другôмъ боцѣ шийки, на горбѣ, де ще теперь суть розвалины мѣста, друга кольонія, звана „Септемъ фратресъ“ (сѣмь братôвъ). Сю послѣдну кольонію называно для короткости лишь Септемъ, а Мавры зробили зъ того Себта, зъ чого знову зробила ся теперѣшна назва Цевта. Въ середнѣвѣчныхъ часахъ взяли були се мѣсто въ свои руки Вандалы, вôдтакъ Візиґоты, а вôдъ нихъ забрали вôдтакъ въ 711 р. Арабы и зъ вôдси перебирали ся до Испаніѣ. За панованя Арабôвъ мѣсто се дуже процвитало; они заложили тутъ були першу фабрику паперу на Заходѣ, завели тутъ плянтаціи бавовны и зробили мѣсто осередкомъ наукъ и штукъ. Пôзнѣйше досталась Цевта въ руки Портуґаліѣ а зъ нею перейшла въ 1580 р. до Испаніѣ. Вôдъ 1640 р. стало мѣсто упадати. По мирѣ въ Тетуанѣ зъ Мароккомъ розширила Испанія свою посѣлость коло Цевты ажь до заливу Бенсусъ и укрѣпила мѣсто. Теперѣшне мѣсто мае около 12.000 мешканцѣвъ, мѣшанина Испанцѣвъ, Маврôвъ, Жидôвъ, муринôвъ и мулятôвъ. Улицѣ мѣста суть чистй, а домы досыть хорошй, а зъ важ-

першу и другу книжочку за мѣсяцѣ сѣчень и лютый року 1894, лише тымъ вп. членамъ, котрѣ заплатили членьскѣ вкладки. Вп. членôвъ котрѣ залягають зъ вкладками, просимо до кôнця сего року ихъ вырôвнати и заявити, чи на дальше зволять позôстати членами Товариства. — *Зъ „Просвѣты.“*

— **Холера.** Зъ дня 15 с. м. остало ся 25 хорыхъ. Число хорыхъ, якъ видко, знову збôльшає ся. Въ Добромили стверджене холеру.

— **Погорѣлцѣ села Лежахова** складають Є. Е. князеви Юрієви Чарторыскому найсердечнѣйшу подяку за ласкаву щедру помôчь, удѣлену нимъ въ матеріялѣ будôвлянôмъ и збôжу. Дальше дякують вп. п. Старостѣ за жертвы, урядамъ парохіяльнымъ и громадамъ въ Дубровици, та въ Теплицяхъ и всѣмъ, що помогли погорѣлцямъ у прикрôмъ положеню. Але нужда наша (пишуть они въ письмѣ до насъ) велика, тому просимо и на будуче не забувати та не покидати насъ у нашôмъ нещастю. Лежахôвъ въ листопадѣ 1893. Погорѣлцѣ: Иванъ Пуцило, Мих. Кицакъ, Иванъ и Петро Шулѣ; Иванъ, Стефанъ, Федько и Михайло Бростки, Василь Моровъ, Мих. Вавришко, Дмитро Лисъ, Олегъ Демупь и Стефанъ Сава.

— **Зима.** На скôльскôй Верховинѣ и снѣгъ упавъ великій и морозъ тисне крѣпкій, а если хто не бачивъ, якъ середъ зимы люде копають картофлѣ, нехай потрудить ся въ тѣ стороны. Тамъ перше всього розкладають огонь, щобы огрѣти ся, а вôдтакъ уже выконують сю найголовнѣйшу поживу зъ землѣ. На Бескидѣ ще до 200 кôпъ вôвса осталось на поли, подôбно якъ и въ Орявчику. Въ хутарѣ снопы на мокро звезенѣ гниють. Мабуть тяжкій буде переднôвенъ на весну.

Штука, наука и література.

— **Рускій театръ.** Драма Ивана Франка Украдене щасте, котру вчера виставивъ нашъ театръ, дотикає своимъ змѣстомъ подѣй и колізій, що можуть трафити ся въ кождôй суспôльнôй верствѣ и взагалѣ всюды, де суть люде зъ людскимъ чувствомъ и людскими пристрастями. Въ тôй драмѣ вôдбуває ся рѣчь въ родинѣ селяньскôй. Молода дѣвчина Анна любить ся зъ парубкомъ Михайломъ Гурманомъ, котрого вôддають до войска. Она обѣцює бути ему вѣрною и дожидати его повороту, але браты обманюють еѣ вѣстію, що вôнъ загибъ у вôйнѣ въ Боснѣ, и приневолюють еѣ вôддати ся за другого, за Миколу Задорожного. Давна любовь, здає ся, починає забувати ся и молоде подружє жиє якъ не въ любвѣ, то хочь въ мирѣ та добрôй злагодѣ и на поглядъ зовсѣмъ щасливо. Наразъ неждано приходить въ хату Михайло Гурманъ, котрый тымчасомъ выслуживъ у войску и три роки при жандармахъ, а теперь бувъ листоносомъ въ сусѣднôмъ селѣ. У тôмъ Михайлѣ молода жѣнка зô страхомъ пôзнає свого милого. Приходить вôнъ въ хату въ пору, котру якъ разъ може вызыскати для своеѣ цѣли, а именно, щобъ звести Миколову жѣнку. Микола побивъ ся зъ вôйтомъ за латру, чи за щось инше, и покрова вленый приѣхавъ до дому. На цѣлôмъ лици мавъ знаки. А въ сусѣднôй коршѣ пôдъ лѣсомъ вырѣчали незыкрытѣ злочинцѣ жидôвъ. Михайло, глубоко вражений тымъ, що Анна не додержала ему слова, палкій и крѣпкій мужчина, рѣшає выкористати сю подію и передъ жандармомъ, що явивъ ся у селѣ, кидає пôдозрѣнє на Миколу, що то вôнъ поубивавъ жидôвъ. Познаки складають ся такъ, що жандармъ спонуканый увязнити чоловѣка Анны. Довше увязненє его вызыскує Микола и доводить жѣнку его до того, що она пôддає ся его впливови и прилюдно въ очахъ цѣлои громады водить ся зъ нимъ якъ зъ любовникомъ. Саме въ хвилю, коли она зъ нимъ танцювала, вертає мужъ выпущеный зъ вязницѣ. Єго не выправдали зовсѣмъ, а пустили лише для браку доказôвъ, значить вôнъ ще не вôльный и кождый новый доказъ може его погубити. Зъ того користає Михайло и грозить ему выкрытемъ новыхъ доказôвъ и познакъ. Та грозьба доводить бѣдного мужа до розпуки. Вôнъ бачить вѣроломство жѣнки, бачить свою ганьбу, але зъ другои стороны страхъ передъ палкимъ Михайломъ и его доказами велить ему мовчки все стерпѣти и ставить его въ станъ душевного примусу. А тымчасомъ Михайло доводить рѣчь до крайности. Цѣле село глядить згôршене на его поведенє и докоряє мужеви; той пригнетеный всѣмъ попадає въ апатію и запиває ся. Разъ ще пробуджує ся въ нѣмъ чувство зъобидженого и здоптаного чоловѣка и вôнъ убиває Михайла сокирою.

Ось и змѣстъ драмы, нагородженои на конкурсѣ Выдѣлу краєвого, а написанои зъ великимъ знанємъ душѣ людскои и обставинъ сцены. Вчера, сказавши коротко, вôдограли еѣ нашѣ артисти дуже добре. Публика, численно зобрана, приняла драму дуже прихильно и вызвикувала автора Ив. Франка кôлька разôвъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Будапештъ 17 падолиста. Въ Палатѣ послôвъ заявивъ мiнiстеръ рôльництва, що въ найблизшôмъ часѣ зажадає на кольонізацiйнѣ цѣли у внутрѣ краю три мiлiоны. Привôзъ розплодовои худобы изъ заходу ставъ такъ великiй, якъ ще не бувъ доси, и длятого справою найблизшого часу буде заведене великого межинародного торгу на худобу въ Будапештѣ.

Градецъ 17 падолиста. Ґр. Гартенавъ (кн. Александеръ Батенберґъ) занедужавъ тяжко на запаленє слѣпои кишки, котре розширило ся также на опону черевну. Станъ недужого о пôвночи погôршивъ ся.

Марсилія 17 падолиста. Слѣдство выказало, що бомба була наповнена нітро-нафталіною.

Берлинъ 17 падолиста. Въ нѣмецкôмъ парляментѣ внесли послы Ферстеръ и Гамерштайнъ нагляче внесенє въ справѣ застановленя поступованя карного супросивъ Альвардта. — Нинѣ має вôдбути ся выбôръ президента.

Римъ 17 падолиста. Папа принимавъ вчера передъ полуднемъ въ церквѣ св. Петра 4000 льомбардо-венеціяньскихъ путникôвъ и протестувавъ рѣшучо противъ того, що его называють ворогомъ Италiѣ; есть то безвстыдна клевета. Наконець удѣливъ Папа путникамъ благословеньства. Папа выглядає знаменито, а изъ недавного перестудженя оставъ ся ще лишь легкiй кашель.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный вôдъ 1 червня 1893. пôсля львôвск. год.

Вôдходять до

	Поспѣшный		Особовый			
Кракова	3·01	10·41	5·26	11·11	7·36	
Пôдволочискъ	6·44	3	10·16	11·11	—	
Пôдвол. Пôдзам.	6·54	3·32	10·40	11·33		—
Черновець	8·36		10·36	3·31	10·56	
Стрыя			10·26	7·21	3·41	8·01
Белзця.			9·56	7·21	—	—

Приходять зъ

	Поспѣшный		Особовый			
Кракова	3·08	6·01	6·36	9·41	9·35	—
Пôдволочискъ	2·48	10·02	6·21	9·46	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	2·34	9·46	9·21	5·55	—	
Черновець	10·10		7·11	7·59	12·51	—
Стрыя			1·08	9·06	9·52	2·38
Белзця.			8·16	5·26	—	—

Числа товстѣ, означають пору нôчну вôдъ 6 год. вечеромъ до 5 год. 59 мін рано.

Часъ поданый пôсля годинника львôвского, вôнъ рôзнить ся о 35 мінутъ вôдъ середно-европейского (зелѣзничого): коли на зелѣзници 12 год., то на львôвскôмъ годиннику 12 год. и 35 мін.

Надôслане.

нѣйшихъ будынкôвъ можна хиба лишь згадати про церковь католицку перероблену зъ мошеѣ та про катедру. Мѣсто має такожь малый и лихій портъ, а торговля тутъ есть незначна. Цевта есть такожь осѣдкомъ одного епіскопа и мѣсцевыхъ властей испаньскихъ. Сусѣднѣ Мароккане оминають мѣсто, а жителямъ мѣста не вôльно такожь заходити въ глубину краю.

На полудне вôдъ Цевты лежить невеличке мароканьске мѣсто Тетуанъ.

Мѣсто се лежить вôдъ Цевты на 37 кільометрôвъ а на 7 кільометрôвъ вôдъ моря, есть обведене доокола высокими мурами и має, якъ кажуть, 25.000 жителѣвъ, мѣжь котрыми есть 6.000 жидôвъ. Жиды живуть тутъ въ окремôй части, вôддѣленôй доокола муромъ вôдъ прочого мѣста. Въ 1860 р. заняло було се мѣсто испаньске войско пôдъ проводомъ О'Доннеля и тутъ заключено миръ зъ Мароккомъ.

III.

Меліля, въѣздъ до неи и еѣ околиця. — Мѣсто и житє въ нѣмъ. — Президіо и его арештанты. — Укрѣпленя Мелілѣ.

Въ слѣдуючôмъ описѣ пôдемо по части за справоздавцемъ кольоньскои ґазеты, котрый въ найновѣйшихъ часахъ, саме передъ выбухомъ испаньско-марокканьскои войны оглядавъ цѣкаве се мѣсто и внутрѣшный его устрôй. Вôнъ каже:

Ледви що зôйшло було сонце, коли я выйшовъ на покладъ мого корабля и якъ разъ побачивъ передъ собою на горбѣ выстаючôмъ въ море Мелілю, що живо пригадала менѣ Монако. Нашому капітанови байдуже було про то, що мы цѣлу нôчь ѣхали середъ густои мраки; вôнъ спускавъ ся на свое щасте и плывъ въ ту сторону, де думавъ, що лежить Меліля. Ажь ось и станула она несподѣвано передъ нами своею пôвнôчною скалистою стѣною, куды якъ разъ не можна дôстати ся до мѣста. Нашъ корабель мусѣвъ великимъ каблукомъ объѣзджати крѣпость, що на невеличкôмъ пôвостровѣ высуваесь въ море и на конець зъ полудневои стороны причалили мы до пристанку, що може на якихъ сто метрôвъ пôдложеный на море. Була якъ разъ недѣля. Мирно а все таки импонуюче лежала передъ нами, взглядно надъ нами на стрôмкôй скалѣ Меліля. Лишь одною брамою можна зъ берега вôйти до мѣста. Понадъ всѣ домы въ мѣстѣ пôднимає ся кôлькаповерхій, жовто помальованый будынокъ, клюбъ офіцирскій и церковь зъ характеристичнымъ староиспаньскимъ причôлкомъ.

До моста, де причалюють кораблѣ, були привязанѣ всего лишь три лоди, бôльше суденъ не було нѣякихъ. По лѣвôй сторонѣ вôдъ насъ тягнувъ ся вôдъ брамы мѣста може якихъ 500 метрôвъ довгій муръ зъ отворами до стрѣляня. По серединѣ видко було браму, а передъ нею стояло двохъ воякôвъ на вартѣ. Зъ тамтого боку муру, на якихъ кôлька сотъ метрôвъ поза нимъ, лежало якесь убоге село. То було испаньско-марокканьске передмѣстє Мелілѣ, въ котрôмъ жили пачкарѣ та всѣлякого рода бѣдна голота, а котре на кôлька днѣвъ передъ нашимъ приѣздомъ Берберы спалили.

(Дальше буде.)

З редакціи вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

ИНСЕРАТЫ.

Инсераты („оповѣщеня приватнî“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Ґазеты Львôвскои“ принимає лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де также знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.